

ZMIANY CEN MIODU W LATACH 1996 - 1999

Andrzej Pidek

Instytut Sadownictwa i Kwiaciarstwa ul. Pomologiczna 18, 96-100 Skierniewice,
e-mail: apidek@insad.isk.skierniewice.pl

Data nadesłania - 29 maj 2000

S t r e s z c z e n i e

W latach 1996-1999 na terenach województw: białostockiego, częstochowskiego, krośnieńskiego, łomżyńskiego, piłskiego, skierniewickiego, toruńskiego i wrocławskiego prowadzono badania porównawcze cen miodu. W sumie dokonano 3528 notowań cen miodu. Stwierdzono, że w analizowanym okresie nastąpiło o 11,4% obniżenie cen miodu i 50,1% inflacja. Pogorszyło to znacznie warunki ekonomiczne pszczelarstwa. Do hurtowego obrotu trafia 40% wyprodukowanego w Polsce miodu. Oferowane ceny skupu miodu są około 50% wyższe od cen hurtowych miodu na rynku światowym. Różnice cen skupu pomiędzy poszczególnymi firmami są niewielkie i różnią się nie więcej niż 25%. Ceny detaliczne miodu są ponad dwukrotnie wyższe od cen skupu. Ceny detaliczne miodu na bazarach są nieco niższe od detalicznych cen sklepowych. Najwyższą tendencję wzrostową cen zachowywał miód akacjowy i miód spadziowy.

Słowa kluczowe: miód, ceny, rynek miodu.

WPROWADZENIE

Gospodarka wolnorynkowa w Polsce, liberalizacja ceł, szersze włączenie się Polski do rynku międzynarodowego spowodowały zrównanie cen miodu polskiego z cenami międzynarodowymi. Jest to prawidłowość rynkowa, ale dla pszczelarzy polskich aktualnie niekorzystna. Udział Polski w liczbie rodzin pszczelich na świecie wynosi około 2%, a udział w produkcji miodu około 1%. (Year Book FAO 1998). Świadczy to o tym, że średnie zbiory miodu z jednej rodziny pszczelej na świecie są dwukrotnie większe aniżeli w Polsce.

Światowe ceny miodu są niskie i nie zmieniają się praktycznie od kilkudziesięciu lat. Już sześćdziesiąt lat temu Adams i Todd (1939) podnosili kwestię braku opłacalności produkcji miodu w USA. Cena 1 tony miodu na rynku światowym w USA wynosiła wówczas 1000 USD. Trzydzieści lat później Rodenberg (1967) stwierdził, że w okresie poprzedzającego dziesięciolecia koszty produkcji miodu wzrosły o 18%, a

ceny tylko o 7%. Wymogiem opłacalnej produkcji miodu w warunkach USA była pasieka nie mniejsza niż 500 rodzin pszczelech przy produkcji z jednej rodziny pszczelej 45 kg miodu (Sandford 1986). Ponieważ nie zawsze było to możliwe Shafer (1998) podkreśla znaczenie subwencji USA dla stabilnego poziomu cen miodu w okresie od 1975 r. do 1994 r. W tych latach cena 1 lb miodu wahała się od 50 do 56 centów. W następnych latach (1996 r. i 1997 r.) była niższa i wynosiła niekiedy nie więcej niż 15-16 centów za 1 lb. W UE najwyższe ceny osiągane są w sprzedaży detalicznej prowadzonej przez pszczelarza. W ten sposób sprzedawane jest nawet 70% miodu. (Beekeeping in the European Community. Problems and needs. 1989).

Polska tak jak większość krajów europejskich jest importerem miodu. Wielkość tego importu do Polski wynosi przeciętnie 1,5 tys. ton rocznie. (Dane MRiRW za 1999 r). Ceny miodu importowanego do Polski w 1999 r., według własnych obliczeń na bazie danych MRiRW, wynosiły od 1000 do 3500 USD za tonę. Ceny eksportowanego miodu (150 ton) wyniosły od 1500 do 4500 USD za tonę. W 1999 r. Agencja Rynku Rolnego (ARR) wprowadziła w Polsce interwencyjną cenę skupu miodu na poziomie 8,80 zł/kg, co stanowi równowartość około 2 \$. W tym czasie ceny skupu miodu były na poziomie 6 zł za 1 kg, czyli około 1,5 USD/1 kg.

W zrównoważonej gospodarce cena miodu jest odzwierciedleniem kosztów produkcji i powinna być wyższa od jednostkowego kosztu produkcji 1 kg mniej więcej o 30% (Pidek 1997). W gospodarce rynkowej cena często staje się też elementem marketingu a poziom jej kształtowany jest w zależności od zakładanych celów marketingowych jakie firma chce realizować np. maksymalny przychód bieżący, maksymalny wzrost sprzedaży, zdominowanie rynku w określonym regionie i inne (Kotler 1997). W ustalaniu ceny w konwencji marketingowej posługujemy się metodami bezpośredniej oceny produktu, postrzeganej jego wartości, czy też poniesionych kosztów. Cena może zależeć również od cen produktów będących substytutami (Garbarski, Rutkowski, Wrzosek 1993). Cena hurtowa i detaliczna powiększona jest odpowiednio o marżę handlową lub detaliczną. Jeżeli sprzedażą zajmuje się producent, co często się zdarza na rynku miodu w całej Europie, to przejmuje on zarówno marżę handlową jak i detaliczną, a także zysk producenta.

Badania cenowe dostarczają informacji o rozpiętości cen, wskazują optymalny poziom, jak również określają reakcję klientów na ich zmianę. (Łęcka M. 1999). Od kilkunastu lat Instytut Ekonomiki Rolnej, Wojewódzkie Ośrodki Postępu Rolniczego, Agencja Rynku Rolnego prowadzą notowania cen różnych produktów rolniczych. Do tej pory nie prowadzone były jednak systematyczne notowania cen miodu, a miały co najwyżej charakter wycinkowy (Marzec 1999).

Celem badań było przeanalizowanie cen miodu w zależności od jego typu lub odmiany, masy opakowania, miejsca sprzedaży (sklep, targowisko), regionu Polski oraz firmy, która zajmuje się skupem i dystrybucją miodu.

METODYKA

Badania prowadzono w latach 1996 - 1999. Obejmowały one analizę hurtowych i detalicznych cen miodu. Dane odnośnie hurtowych cen miodu gromadzono na podstawie pisemnych i telefonicznych ofert handlowych wybranych firm (spółdzielczych i prywatnych) skupujących miód w Polsce. Zbierano je mniej więcej w odstępach kwartalnych.

Dane do analizy cen detalicznych gromadzono przy współpracy z Wojewódzkimi Ośrodkami Doradztwa Rolniczego (WODR). W 1996 r. do wszystkich WODR-ów rozesłano metodykę badań. Zgodnie z nią na specjalnie przygotowanych arkuszach, na początku miesiąca notowano detaliczne ceny miodu w sklepach i na targowiskach w różnych rejonach kraju, podając producenta lub dystrybutora od którego miód pochodził, odmianę miodu, cenę i masę opakowania. Oferty współpracy rozesłano do wszystkich WODR-ów. Natomiast propozycję podjęły WODR-y w Białymstoku, w Częstochowie, w Krośnie, w Łomży, w Pile, w Skierniewicach, w Toruniu i we Wrocławiu.

W sumie dokonano 3528 notowań cen miodu. Wyniki tych notowań zestawiono tabelarycznie po dokonaniu odpowiednich przeliczeń. Zmiany cen określono współczynnikiem zmienności (V%) zgodnie z ogólnie przyjętą metodyką.

WYNIKI

Poziom skupu miodu. Zinstytucjonalizowany skup miodu w Polsce obejmuje około 40% tego produktu. Pozostała ilość wyprodukowanego miodu sprzedawana jest przez pszczelarzy wprost konsumentom w bezpośredniej sprzedaży detalicznej. Około 70% skupowanego miodu trafia do 5 największych firm skupujących miód; Spółdzielni Pszczelarskiej „Apis” w Lublinie, Okręgowej Spółdzielni Pszczelarskiej w Poznaniu, Okręgowej Spółdzielni Pszczelarskiej „Pszczelarz” w Krakowie, firmy Sąddecki Bartnik, firmy CDSA w Bielsku Białej. Roczny skup poszczególnych firm w analizowanym okresie był na poziomie od 500 do 1000 ton.

Ceny skupu miodu. W analizowanym okresie ceny negocjacyjne skupu miodu wielokwiatowego i spadziowego zmniejszyły się we wszystkich firmach skupujących średnio o odpowiednio 11,4% i 13,5% (tab. 1). Tendencja ta pogłębia się jeżeli uwzględnimy inflację, która w okresie od

1996 r. do 1999 r. wyniosła 50,1%. W sumie nożyce cen w tym okresie rozwarły się do 62,5%. Poziom cen oferowanych za skupowany miód przez analizowane firmy był prawie wyrównany, co sugerowałoby, że firmy te w ograniczonym zakresie konkurowały z sobą, względem cen konsultując ich poziom. Współczynnik zmienności cen na miód w kolejnych latach wzrastał, co sugerowałoby, że konkurencyjność ta też wzrastała. Ceny skupu miodu były na poziomie około 50% wyższym od cen hurtowych obowiązujących na rynku światowym. W tym kontekście ceny skupu miodu w Polsce należy uznać za wysokie, mimo że w większości przypadków były one niższe od średnich kosztów produkcji (P i d e k 1997), które wynosiły w zależności od poziomu produkcji od 56,3zł/kg do 84,7 zł/kg. Ceny skupu miodu spadziowego były blisko prawie dwukrotnie wyższe w porównaniu z cenami skupu miodu wielokwiatowego. Firmy usytuowane na terenach występowania spadzi wyspecjalizowane w skupie miodu spadziowego płaciły za ten miód wyższe ceny aniżeli pozostałe firmy.

Tabela 1.

Ceny skupu miodu w zł/1 kg, w latach 1997-1999
Purchase prices of honey in zł/ 1 kg in the years (1997-1999)

Firma - Firms	1997		1998		1999	
	wielokwiatowy multiflower.	spadziowy honeydew	wielokwiatowy multiflower.	spadziowy honeydew	wielokwiatowy multiflower.	spadziowy honeydew
Spółdzielnia Pszczelarska „Apis” Lublin	6,5	13,0	5,9	12,5	5,5	
Okręgowa Spółdzielnia Pszczelarska Poznań	6,5	14,0	6,4	-	5,5	
Okręgowa Spółdzielnia Pszczelarska Kraków	7,4	14,0	6,4	11,3	6,2	11,0
CD SA Bielsko Biała	8,0	14,5	7,8	11,0	7,6	13,0
Sądecki Bartnik	6,6	15,0	6,4	12,5	6,5	12,5
̄	7,0	14,1	6,6	11,8	6,2	12,2
V %	9,64	5,25	10,87	6,67	13,86	8,5

Analizowane tutaj ceny skupu należy traktować jako ceny wywoławcze, stanowiące podstawę do negocjacji z dostawcą miodu. Firmy skupujące nie mają ostatecznych ofert cen skupu miodu, niechętnie udzielają też informacji telefonicznej o ich poziomie, obawiając się konkurencji innych firm. Ostateczna cena jest zawsze efektem negocjacji z dostawcą. Przyczyną niskich cen miodu oferowanych przez te firmy w Polsce są niskie ceny światowe.

Najwyższe wstępne ceny za miód oferowała we wszystkich latach CD SA. Były one wyższe od cen oferowanych przez Spółdzielnie Pszczelarską „Apis” o około 25%. Ogólnie można stwierdzić, że firmy będące własnością prywatną lub spółką oferują wstępnie wyższe ceny niż firmy spółdzielcze. Nie

świadczy to jednak, że miód skupowany był przez nie po wyższych cenach od firm spółdzielczych, bo cena uzyskana po negocjacjach mogła być inna.

Ceny detaliczne miodu w sklepach. Ceny detaliczne miodu wzrosły w dwóch pierwszych latach analizowanego okresu (1996-1997) po czym nastąpił ich spadek (tab. 2). Wystąpiło też zróżnicowanie pomiędzy dynamiką zmian cen w zależności od odmiany miodu. Najbardziej zmiennymi cenami charakteryzował się miód lipowy. Stosunkowo trwałą tendencję wzrostu cen zachowywał miód spadziowy i akacjowy. Współczynniki zmienności ich cen były podobne. Na miody tych odmian był największy popyt na rynku. Najtańszy był miód rzepakowy, zachowując bardzo stabilną cenę, a najdroższy miód wrzosowy, co też wiązało się z popytem. Zróżnicowanie cen pomiędzy odmianami miodu sięgało 159%, średnio było jednak niższe i wynosiło 85%. Ceny detaliczne miodu (tab. 2) zachowywały w analizowanych latach większy stopień wzrostu aniżeli ceny skupu. Na obniżkę cen skupu reagowały one z większą bezwładnością zachowując poprzedni ich poziom. Ceny detaliczne miodu w sklepach były średnio wyższe o 210% od cen skupu, co wydaje się różnicą dużą, pozwalającą na wysokie dochody firm handlujących miodem. Dlatego pszczelarze starając się przejąć tę marżę prowadzą w znacznym stopniu sprzedaż miodu we własnym zakresie.

Ceny detaliczne miodu na bazarach. Ceny te w 1997 r. wzrosły o 41% w porównaniu z rokiem 1996, natomiast pomiędzy 1997 r. i 1999 r. zmalały o 7% (tab. 3), co jest w pewnym stopniu tendencją zbliżoną do zmian cen w sklepach. Ceny poszczególnych odmian miodu zmieniały się w różnym stopniu. Oprócz wyraźnego o 30% wzrostu cen miodu akacjowego, w latach 1997-1999 nastąpił mniejszy o 12% wzrost cen miodu wielokwiatowego. Tendencje zmian cen miodu na bazarach i w sklepach można uznać za zbliżone. Na ogół też ceny targowiskowe dostosowują się do cen sklepowych. Tylko w szczególnych przypadkach tendencja była odwrotna. Dużą zmiennością charakteryzowały się podobnie jak w sklepach ceny miodu lipowego i spadziowego, a ponadto akacjowego.

Ceny bazarowe miodu były średnio o 26% niższe od cen sklepowych. W poszczególnych latach ceny bazarowe były niższe od cen sklepowych od 19% do 46%. Największe różnice pomiędzy cenami na bazarach i w sklepach wystąpiły w latach, kiedy nastąpiło obniżenie cen skupu miodu.

Ceny bazarowe miodu różniły się od cen sklepowych w zależności od jego odmiany. Miód lipowy na bazarze był o 47% tańszy od miodu w sklepie, a miód spadziowy o 16%. Odmiany miodu deklarowane przez sprzedawców na bazarach nie zawsze były wiarygodne. Sprzedawca deklarując (czasem niezgodnie z prawdą) atrakcyjne dla konsumenta odmiany miodu po niskich cenach, łatwiej je sprzedawał.

Tabela 2.

Ceny detaliczne miodu w sklepach (zł/kg)
Retail prices honey in the shops (zł/kg)

Typ odmiana miodu Variety of honey	Lata /Year/						V%
	1996	1997	1998	1999	\bar{x}	%	
wielokwiatowy - multiflower	14,10	20,90	20,00	16,27	17,82	100,00	17,89
spadziowy - honeydew	17,80	22,05	25,00	25,13	22,50	126,26	15,28
rzepakowy - rape	13,00	12,80	-	14,84	13,55	76,04	8,30
akacjowy - akacja	15,00	19,75	20,60	22,20	19,33	108,47	15,97
lipowy - lime	15,90	20,00	26,40	21,29	20,90	117,28	20,73
gryczany - buckwheat	14,00	19,50	21,70	19,00	18,55	104,10	17,53
wrzosowy - heather	-	33,20	27,90	24,72	28,61	160,55	14,98
\bar{x}	14,97	21,17	23,6	20,49	20,18	113,2	
%	100	141,4	157,7	136,9	134,8	\bar{x}	
V%	11,36	28,72	13,91	19,41	23,05		

Tabela 3.

Ceny detaliczne miodu na bazarach (zł/kg)
Retail prices honey in bazars (zł/kg)

Typ odmiana miodu Variety of honey	Lata /Year/						V%
	1996	1997	1998	1999	\bar{x}	%	
wielokwiatowy - multiflower	12,10	14,70	15,20	16,51	14,63	100,00	12,65
spadziowy - honeydew	13,40	22,60	17,90	17,56	17,87	122,15	21,06
rzepakowy - rapes	11,00	-	-	12,00	11,50	78,61	6,15
akacjowy - akacja	14,00	15,50	-	20,00	16,50	112,78	22,12
lipowy - lime	9,50	16,50	15,10	15,64	14,19	97,00	22,39
gryczany - buckwheat	15,80	16,30	16,30	16,03	16,03	109,57	1,02
wrzosowy - heather		21,10		21,10	21,10	144,22	
\bar{x}	12,60	17,78	16,10	16,97	15,97	109,19	
%	100	141,4	127,78	134,68	126,75		
V%	17,79	18,27	18,08	17,70	18,95		

Zróżnicowanie cen miodu w zależności od rejonu. Ceny sklepowe miodu w poszczególnych województwach były różne (tab. 4). Zróżnicowanie to zmieniało się w kolejnych latach. W 1997 r. najwyższe sklepowe ceny miodu były w województwie skierniewickim, a w 1998 r. i 1999 r. w województwie częstochowskim.

Najniższe ceny odnotowano w województwie piłskim, co było spowodowane przewagą taniego miodu rzepakowego. Drugim województwem które charakteryzowało się niskimi cenami było województwo białostockie, na terenie którego niskie ceny wynikały z przewagi podaży nad popytem. Różnice cen między województwami osiągały nawet poziom 80%.

Tabela 4.

Ceny detaliczne 1 kg miodu wielokwiatowego w województwach zł/ 1 kg
Detail prices of multiflower honey in districts zł/1 kg

Województwo District	Sklepowe (Shops)			Targowiskowe (Bazars)		
	1997 r.	1998 r.	1999 r.	1997 r.	1998 r.	1999 r.
Białystok	13,90	16,20	15,70	13,40	15,90	13,50
Częstochowa	14,80	19,80	20,83	15,30	18,20	18,45
Krosno	13,40	19,40	16,16	15,60	16,80	14,19
Łomża	16,90			13,90		
Piła	13,50	11,80	11,80	11,90	12,40	16,03
Skiernewice	18,10	14,10	17,91	16,10	19,30	19,49
Wrocław	16,10			13,20		
Toruń	17,40	15,60	19,53	16,50	13,40	12,25
∞	15,51	16,15	16,99	14,49	16,00	15,65
%	100,00	104,13	109,54	100,00	110,88	108,00
V%	11,97	19,05	18,86	11,20	16,97	18,31

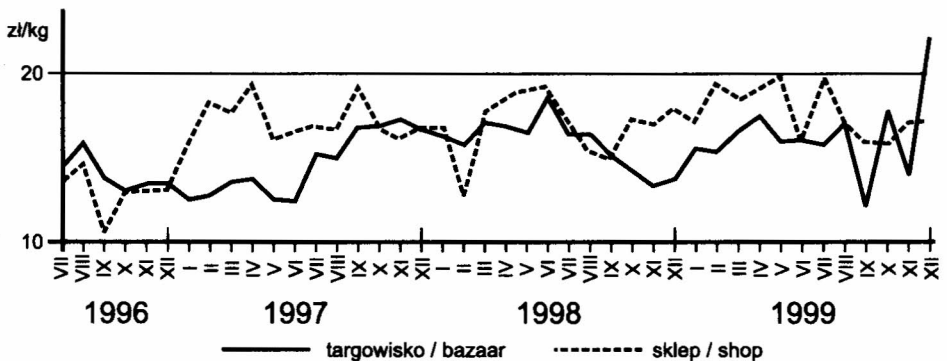
Stagnacja cen w skupie miodu spowodowała zróżnicowanie zachowań firm handlujących miodem. Stąd w latach 1998 i 1999 wystąpiła największa zmienność detalicznych cen miodu w różnych województwach. Prawdopodobnie to dotyczy zarówno sklepowych jak i bazarowych cen miodu.

Ceny detaliczne miodu wielokwiatowego w sklepie różnych firm. Ceny detaliczne 1 kg miodu pochodzącego od różnych firm różniły się prawie trzykrotnie. Najtańszy miód pochodził ze spółdzielni pszczelarskich z długoletnią tradycją. Najdroższy miód był importowanym z firm zachodnich. W analizowanych latach w największym stopniu o 54% wzrosły detaliczne ceny miodu oferowanego przez firmę „Bartnik” Nowy Sącz. W mniejszym stopniu wzrosły ceny detaliczne miodu oferowanego przez firmę CD Bielsko Biała, Granja San Francisco. Ogólnie można stwierdzić, że wzrastały ceny miodu tych firm, które na początku okresu badawczego oferowały miód po niskich cenach oraz firm zdobywających renomę. Te firmy które na początku tego okresu miały wysokie ceny miodu zachowały je na tym samym poziomie. Zastanawiające jest, że ceny miodu importowanego utrzymywane były na tak wysokim poziomie. Widocznie poziom popytu na te miody uzasadniał tak wysoki poziom cen. Powoduje to potrzebę intensywniejszej promocji miodu krajowego dla uzyskania wyższych cen.

Tabela 5.

Ceny detaliczne miodu wielokwiatowego różnych firm w sklepach zł/kg
Retail prices multiflower honey of different firms in the shops zł/kg

Firmy - Companies	Lata - Years				\bar{x}	%	V%
	1996 r.	1997 r.	1998 r.	1999 r.			
F.H. Ratos Boćkowice	8,00	9,80	16,00		11,27	100,00	30,41
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe APIEKO				12,75	12,75	113,13	
„Bartnik” Nowy Sącz	9,40	13,00	15,30	14,44	13,03	115,62	17,30
Golden Nectar Sp. z o.o. Piotrków Trybunalski	9,80	14,10	15,60		13,17	116,86	18,67
Sp. „Apis” Lublin	9,80	15,60	15,10		13,50	119,79	19,43
Apipol	11,20	15,20	16,40	11,55	13,59	120,59	16,60
Centrum Handlowe sp. z o.o. Dworek Chrobrego				13,65	13,65	121,12	
OSP Poznań	11,00	13,40	16,50	16,68	14,40	127,77	16,35
Pasieki indywidualne	12,60	15,30	17,10	15,22	15,06	133,63	10,65
Synco Piotrków Trybunalski				15,50	15,50	137,53	
Gosp. pszcz. „Na Podkarpaciu”				18,85	18,85	148,43	
„Leśny Dwór” Szczytno			14,90	20,13	17,52	155,46	
Agencja CD SA Bielsko Biała	17,80	18,30	20,50	18,26	18,72	166,10	5,60
Terapis „Nieszkowice”			19,20		19,20	170,36	
Miód czeski				22,60	22,60	200,53	
Granja San Francisco Hiszpania	23,40	28,60	26,60	25,90	26,13	231,85	7,11
Langnese				32,00	32,00	283,94	
\bar{x}	12,56	15,92	17,56	18,27	17,11	150,75	
%	100,0	126,75	139,8	145,4	-		

Rys. 1. Ceny miodu wielokwiatowego zł/kg - Retail prices of multiflower honey zł/kg.

WNIOSKI

Inflacja (50,1%) i zmniejszenie cen miodu wielokwiatowego (11,4%) pogłębiły w analizowanym okresie brak opłacalności produkcji miodu. Procent polskiego miodu, jaki trafia do sprzedaży hurtowej jest zbliżony do tego jaki jest w państwach UE. W firmach skupujących miód brakuje dopracowanego systemu ofert cenowych dla pszczelarzy sprzedających miód. System każdorazowej negocjacji cenowej jest kłopotliwy. Ceny skupu miodu w Polsce są znacznie wyższe od światowych hurtowych cen miodu.

Oferowane ceny miodu (skupu takiego samego miodu) przez różne firmy są z zasady wyrównane. Niekiedy jednak różnią się nie więcej niż 25%. Ceny detaliczne miodu na bazarach są z zasady niższe od cen sklepowych, do których się dostosowują.

Ceny detaliczne miodu są nadmiernie wysokie (często ponad 2 krotnie) w porównaniu z cenami skupu.

LITERATURA

- Adams R.L. Todd F.E. (1939)- Cost of Producing Extracted Honey in California. Technical Bulletin 656. United States Department of Agriculture. Washington D.C.
- Beekeeping in the European Community. Problems and needs. 1989 COPA, COGECA. Brossels.
- Garbarski L., Rutkowski I., Wrzosek W. (1993)- Marketing PWE.
- Kotler Ph. (1997)- Marketing . Analiza, planowanie wdrażanie i kontrola. Gebertner i Spółka.
- Łęcka M. (1999)- Cena produktu a elastyczność cenowa. Eskadra.
- Marzec J. (1999) - Rynek miodu. AR Kraków, s. 1-23.
- Pidek A. (1997)- Ceny miodu. *Pszczelarstwo*, 7:10
- Rodenberg H. (1967)- Cost of Production Survey Related to Market Price of Honey. *Am Bee J.*, 107(4); 139-141
- Sandford M. (1986)- A Study in Profitability for Mid-Sized Beekeeping Operation University of Florida, s. 1-40.
- Shafer C.E. (1998)- Can we Forecast the Price of Honey. *Am Bee J.*, 5:337-340.
- Year book FAO 1998

THE CHANGES OF HONEY PRICES IN THE YEARS 1996-1999

A. P i d e k

S u m m a r y

During the years 1996-1999 investigations on honey prices were carried out in the following administrative regions of Poland: Białystok, Częstochowa, Krosno, Łomża, Piła, Skierniewice, Toruń, Wrocław. There were 3528 recordings of honey prices collected. Decreasing tendency of honey prices and inflation rate as high as 50,1% were observed during the years of investigation. All that worsen the economical position of beekeepers, which already was rather harsh. The producers sell about 40% of honey on wholesale market. The prices are about 50% higher than those on the stock-exchanges of the world. About 40% of honey was a subject of especially organized purchase. The five biggest purchasing companies buys about 70% of all polish honey. These companies competed with each other in low degree within the level of purchasing price in which the differences were not bigger than 25%. The retail prices are more than twice higher than purchasing ones. The prices on bazaars are a little lower than those in the shops. The highest increase tendency was observed by price acacia of honey and honeydew ones. Big discrepancies in retail prices where noticed depending on particular parts of Poland and the biggest one was almost 80%.

Keywords: honey, prices, market.